

ΤΟ ΣΠΗΤΙ ΤΩΝ ΚΑΔΔΕΡΓΗΔΩΝ

Ο ΤΟΥΦΕΚΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΑΛΟΣΓΟΥΡΟΥ

Πώς άπειθανε ὁ Κερκυραῖος εὐπατρίδης—“Ἐπος φιλίας καὶ καθήκοντος.—Τὰ ἐποκόλουθα μιᾶς ἀστέοτητος.—Ἡ κοιτόπτητα τοῦ Σπάρου.—Τὸ συμπόσιον τοῦ Ποιητῶν,—Οἱ Ἀργεῖοι σφάζονται.—“Ἐνας ἀλλητινὸς ποιμενάρχης,

ΥΝΕΞΙΖΟΜΕΝ τὴν τραγικὴν ιστορίαν τῆς οἰκίας Καλλέργη :

Μίαν ώραν μετά τὴν σύλληψιν τοῦ Κερου-
ραίου ἀξιωματικοῦ Καλλογόνου, τὰ τὴν δύ-
σαν τοῦ ἥπλου, οἱ Γάλλοι συνεκρότησαν πολε-
μικὸν συμβούλιον εἰς τὸν Στρατόνα τοῦ Ἀρ-
γούν. οἱ ἀχαλαστοίσεις ἡροις κατειδάσκαν
εἰς θάνατον διὰ τὴν ἀντίστασιν του καὶ «δόντα καθήρεσσα τὴν
Γαλλικὴν σημαῖαν». Τῷ Σορφίᾳ Καλλέγη δὲν ἐγγόνιζε τὴν οἰκ-
τραν τούτην τοῦ Ἀλλ' ὃς ἀρπάζει τὴν ἀφγυνθή την συνέχειαν
ὁ ἀειμνιστὸς Ιστορικοῦ τοῦ Ἀγορούντην Βασιλούντης, ὃ ποδοῖς

επειδή τοις ποταμοῖς του ο Αργός διέβαινε. Βασιλούσσαν τον, ο οποίος είχε ακούσει την τραγωδίαν από το στόμα της ίδιας Καλλέργιανας.

«Η ωραία δέσποινα, κατεραμάγειν ἐκ τῶν συμβάντων, διῆλθε πολιούχεστανούς δῆλην τὴν νύκταν, ἀπνοιας, βασιλιγάλης καὶ ἔντροφος· ὡς ὀλισθάνοντα εἰς ἄβυσσον καὶ διοικεντάν ἐκ νεφελῶν φαντασμάτων. Άρα δὲ τὴν χαροψῇ τὴν ἐπινόσης νηοῖς παράμφων καὶ παρετείνεις σύννους καὶ θερμῇ ἰζούσα, πρὸς τὸν ἀπάντιον Στρατῶνα καὶ συνήρχετο ὀλύγον, ἀνάπτενος τὴν ἐωθίνην αἱρονταίς. Μετὰ ήμερενταν περίτον ὥραν ἐξώκλησεν αἰγνάδιος. 'Άπο τὸν πῦλην τοῦ Στρατῶνος ἐξήρχετο ἀπόσπασμα στρατιωτῶν, συνδεδύνοντα τὸν Καλλογόρον. Οἱ ἀκάταλητοι πρῶτοι, διερχόμενοι σταθερῷ περιβόλῳ πρὸ τῆς προσφολῆς οὐκάς καὶ ἀπαγγέλοντες ἵστη σφραγίδαν, ἀνέτεινε γαλλίνοις τὴν χρυσόβαρον κεφαλήν καὶ τὴν σμικραστάτην γόνην, εἶδε μετά συγκινήσος καὶ πόνου τὴν χριστὰν Καλλέργην καὶ ἀπέχεισθεν αὐτὴν διὰ τῆς χειρός, μειδίον, τὸν ὑπατον πρὸς τὴν ἐρίτοντας καὶ σεπτεῖν φίλην στονόνετα χαριτουρὸν τῆς ωραίας καὶ ἐγνενετάτης αὐτοῦ ψυχῆς. Η δέ κυρια Καλλέργη, μὴ παταζούσαν τὸν τρυγικὸν κύνδυνον, ἔξελαβεν δι τὸν ἀπάγονον εἰς Ναύπλιον οι καὶ τὸν ἀπέχεισθεν τῶσάντος, εὐχομένη αὐτῷ κατευδίον καὶ καλή ἀπάντωσιν...

“Η συνοδεία παρήλθε εἰς ἄλλην μικράν πλατεῖαν, νοτίως τῆς οἰκίας. Ἀλλά μετά πέντε λεπτά έφερε τὸν ὄρδαν, τρομοκράτος· ήρωσθη παροβολισμός. Τὸν ἀνδραῖον Καλογούρηδον ἐτεφυσίσθη χωρὶς νά δειπνή την ἐλάχιστην δεύτερην. Μέχρι της ὑστάτης στημένης ὁ ἀτρόμεπος στρατηγός και νησιώς και μεγάλης της πυκνής γρούρης και ὑπερήφανος, ώς αὔτος ὑψηλεπτερεί εἰς τὰ Ἰλλυρια τῶν ἥρων.

Μαζί μὲ τὸν Σπ. Καλοσγυρὸν ἐτουφεκίσθησαν ὁ νέος καὶ παλλακεών. Ἀργεῖος Ἰωάννης Νικολᾶν καὶ ἔνας ἄλλος τοῦ οὐρανοῦ οἱ δὲ διασεωθῆ τὸ δόναμον. Οἱ δύο αὐτοὶ πολίται, τὴν ὥραν ποὺ ὑδηγήσθαν στὸν Καλοσγυρὸν εἰς θάνατον, ὡρμήσαν νὰ τὸν λυερώσουν καὶ τούτο ἔγινε αὐτία τὸν θανάτου τῶν.

"Η κυρία Καλλέργη ή όποια ἐπί στιγμάς είχε ὄφωδη πότε ή συχάσει, μόλις ἤκουσε τὴν ὁμοβούτην ἔκπαλαβε τὴν καταστο-
κήν, κατελήθητη ἀπό λυγμούς καὶ ἔκπειται λιπύθυμος. "Ητο ἀπάρ-
χοντη θύμη "διὰ τὸ τρομερὸν σύμβαν καὶ τὴν ἀνεπανόρθωτον ἀπόλειαν
ἀνεκτιμούτον φύλον καὶ λαμπρούν στρατώπολην τῆς πατρίδος καὶ προ-
ώπου ἀποβοηθεῖσες ἐπίδοσιν χρυσούς. Οἱ ἑνίκαστοι εἶναι Ἀγροίς
στρατηγοί Σοφόντες, Κρειώντες καὶ Στάροτες οἱ ὄποια ἔσβεντος
πολὺ τὴν ἐπιφυΐην δέσποιναν, ἐτρέξαν ἀμέως σὰ τὴν ἐπανεφύδην.
'Αλλ᾽ η Σοφία Καλλέργη τόσο είχε λυπηθεῖ καὶ ταραχθεῖ, ὡς τε
μετά δύο ὥρας ἐψυχεῖ διὰ τὸ Ναύπλιον, ἔγκαταλείψασα εἰς τὴν
διάκοσιν τῶν Γάλλων τὸ σπίτι της, που είχε γίνει θέατρον φρι-
κτῆς τραγούδιας.

"Πόλις τοῦ Ἀργονοῦ, ἀπὸ ἄκρων εἰς ἄκρον, συνεκινήθη βαθεῖά, καὶ τὴν πρώτην καταληξην διεδέχθη Ζηνόδος ἀναβασμού τῶν φιλοτίμων Ἀργείων. Στρατιῶταις καὶ πολιτεῖς ἔβλεπον τοὺς Γάλλους καὶ ἐδύγκαναν ἀπὸ λύσσαν τὰ χεῖλα. Οἱ Γάλλοι ἐδεήθησαν ἐπιδεικνύσσων τὴν περιφρονήν των πόρων τούς Ἀργείους. Τὸν ἀφίστασιον τῶν παθῶν δὲν ἥργοντο νὰ ἔσταση. Ἔνας τολμηρός στρατηγὸς τοῦ σώματος Κριεζώτη ὀνόματι Σπάρος ἢ Πάφλας ὑπῆρξε ἡ πέτρα τοῦ σκυνθανομένου. Ήτο ἔνας περιεργός τύπος ὁ Σπάρος αὐτὸς. Κοντύπατος, ζωτικός, ψευδοτελός.

Περὶ αὐτοῦ διηγοῦνται τὸ ἔπη χαρακτηριστικὸν ἀνέδοτον: «Ἐναὶ βράδυ ὁ Σπάρος, κατέλυσε εἰς τὰ σπίτια μιᾶς φτωχῆς Ἀργείαςσας. Ἀφοῦ ἔπεισε στὸ κρεβάτι, ἐφωτῆσε στριψόντας τὸ ἀραιμάνιο

μουστάκι του : « - Ὁρε γυρία, πόσο χρονών είσαι ; » Η δυστυχήσης γυναίκα, που δέν ήταν και πολύ γυρία, φοβήθεισα ἀπαντά : « - Όχι
δύντα, καπετάνιο μου ! » Και ὁ Σπάρος τότε ἔντονως :
« - Νά μου κάννις,
ὅφε αἴρω, μιά κο-
τόπτητα μεγύδοντα
φύλλα ! »

Κατά τὴν ἀπαι-
σίαν ἔκεινην ημέ-
ραν, ὁ Σπάρος μὲ
ἄλλους στρατιώτας
ἔπιναν εἰς μίαν τα-

βέροντας της ἀγορᾶς Γούνθας. Ἀπόστολος σαν οι Γάλλοι και τρεις-τέσσερες ἐστάνθησαν νὰ πιούνται σταντάρι, τὸ διποίον είχαν ἀχώντα νὰ συνειθίζουν. Οἱ Γάλλοι αὐτοὶ ήσαν προκλητικῶτες. Ο Σπάρος τοὺς βλέπει, ἔξαπτεται και φωνάζει:

— Ρέ σεῖς, ποιὸς βάνει μιὰ ὄχα κρασὶ νὰ τοῦ πάρω αὐτὸνοῦτοῦ Φραντζέζου ἐκεῖνο τὸ κολοκύνθι ποὺ ἔχει στὸ κεφάλι;

— 'Εγώ ! ἀπήντησε ἔνας ἀπ' τὴν παρέα

Ο Σάπορος ἐκσφενδόνιες τὸ ποτῆρον τῷ κατὰ τὸν θυσανόφορον πιλικίου τοῦ Γάλλου στρατιώτου. Τὸ παλίνον ἐκλύσθη κάμψινό ποὺ τοὺς γέλωντας τῶν Ελλήνων. Ο Γάλλος ἔξαπτεται καὶ σφενδόνιες πορτοκάλια ἐναντίον του Σάπορα, συνοδεύοντα τοῦτο μὲ μίαν λέξιν ἀπατολήπτον εἰς τοὺς Ἑλλήνας στρατιώτας :

— «Мпагоўфо!»

— Νά, μπαροῦφο! ἀπαντᾷ ὁ Σπάρος καὶ πυροβολεῖ μὲ τὸ πιστόλι του τὸν Γάλλον καὶ τὸν σκοτώνει!

Ἐπικοινὼν δὲ συμπλοκὴ μεταξὺ Ἐλλήνων καὶ Γάλλων. Λέπι-
βολουμένοι καὶ καταδίδυκομενοι οἱ στρατῖαι τούτοις Στοφέλ ἐπάγ-
σαν εἰς φυγὴν καὶ ἔκλεισθοντας εἰς τὸν Στρατῶνα δύον αὐνέφεραν
εἰς τὸν διουκήτην τῶν ἀδερξέαντα. Οἱ Στοφέλ ἐπαράχθη πολὺ
διὰ τὴν ἐπίθεσιν καὶ ἀπέθασεν αὐτὴν εἰς γενικώτερον αὐξέδιον κατά
τὰ Γαλλικοῦ στρατοῦ.

Διεταίνεν μάρμεσας τούς ασαλητηράς νά σημάνουν γεννήσην συγκέντρωσιν. Δυστυχώς είς ἐπιμέτρου τῶν ὄλλοκότων συμπτώσεων καὶ παρανοήσεων τὴν ὥστα εἰσενήν ἐσήμανε βαρείᾳ ἡ μεγάλη καμπάνα τῆς Μητροπόλεως. Η ἔκτακτος αὐτὴ κανωνικορύθμος δὲν είχε κάμπην σχέσην μὲ τὰ γεγονότα τῆς ἡμέρας, οὔτε μὲ τὸν Γαλλικὸν στρατόν. Ἐκαλούσας ἀπώλειαν τὴν ἐπιτροπή τῶν δημογερόνων ὅπως οἰκουμενῇ διὰ τὴν ἀντικοσμώπειαν τῆς πόλεως εἰς τὴν υποδοχὴν τοῦ καταφθάνοντος εἰς Ναύπλιον Βασιλέως "Οθωνού. Οἱ Γάλλοι ὅμως μὴ γνωρίζουσαν τοῦτο, ἔνομάν σαὶ ἡ καμπάνα σημαίνει συναγεγονέων ἦναιντον των. Οἱ Γαλλικοὶ στρατός πέρνει τὰ ὅπλα καὶ παρατίσσεται μὲ τὸ ψηφοβολικὸν εἰς τὴν μεγάλην πλατεῖαν τοῦ Στρατοῦ !

« Ήτο 1 μ. μ. ώρα. Ο Στοφέλ έδωσε διαταγήν νά προσβληθάτι ή πόλις. Πολυάρθρωμα και φωρέα τύμπανα και σάλπιγγες ήχησανταί είσημαν τό απαισιού σύνθημα. Ο Γαλλικός στρατός άμεσως διαιρεθείς εις τρεις στράτους, καθώς μάι μά τα κανόνια της, έβεισχν γεράματα τους οι επιτζήσαντες Αργετοί ένθυμουσαν τους Γάλλους έκεινος! Ήσαν ανδρές τρωματικοί και δακταμάχητοι. Πελώρωις ειδώματοι, αδρείσιοι, σκοπευταί αριστοί, μαχητατοί, έπεισαν ακάθετοις έναντινον της δυναμούσου πόλεως, όπως έξολοθρευταί διλμονες και σειρεψαν τὸν πανικον. Κατέλαβον διας τὰς πλατείας, διονυς τὸν δρόμους, συνέσφιξαν τὸ Αργος μέσα εἰς μίαν μεγάλην γτανάλιαν. Και ἀρχίσαν τοις σφάζον, νε ἔσκο λαύσων, μιάν μόνον λέξιν προφέροντες με κελλή αφύπνιστα: «Μαρούδιν!» Ξεσόρουσαν παντοῦ τὸν θάνατον και τὴν φρίκην. Εκανονιοβιλούσσαν, ἐτουκέψαν, ἐλύγχισαν με ἀνήκουστην θηριωδίαν. Και φαίνεται μὲν διη τό η ἔπιθεσις δυνιψυνέτο κυρίως κατὰ τῶν ἀτάκτων Ελλήνων στρατιωτῶν, ἄλλα δυστυχώς ἐπειδή και οι πολιται τόν εν γένει ἐφοδιουσαν φυστανέλλα, διως ἔκεινοι, ἐξολόθρευσαν διονυς δουσις συναντώντιν ἀδικειώτας, στρατιώτας και πολιτας. Επάριαν τὶς πόρτες τῶν σπιτιών και ἐμπιαναν μέσα να σφράξουν ἀθώως. Και οι ἵσταρκος τῆς ἐποχῆς λέγει: «Βαττηνησαν να σφάζουσαν οι γενναῖοι Γάλλοι και γέροντας και παιδια και να ἐκσολεύσασι και γυναῖκας οι διε μανιακώτες και κήνας και γαλάς ἀκόντι διελέγουντες ταν!...»

Δραματικώταται είναι αἱ λεπτομέρειαι τῆς φωνικωτάτης σφαγῆς. Ὁργή Κυρίων ἐσόδου τοῦ πολυταθές Ἀργοῖς Κτιστὴ τὴν μήμερα εἰκενίν ἐσφάγη καὶ ἔνας ἐπιφανῆς τοῦ καιροῦ ἔκεινος λόγιος, δὲ πουητῆς Θεόδωρος Μυτιληναῖος ἡ Ἀλκαῖος. Νέος ἀκόμη δὲ πουητής, ψυχηρός, μελαχρονώντος, ἦτορ ἐπιβλητικώτατος τὸ παράστημα μὲν τὴν πολύτιμην φυσιστήλλαν του. Σπουδάσας εἰς τὴν Πάτμον, ἦτορ γνωστὸς εἰς δόλον τὸν τότε φιλολογικὸν καιρὸν ὡς πουητής. Λεγεται
καὶ μαίστρος οὐδὲ εἰχεὶς γράψει καὶ δραματικὸν ἔργον, παιχνίδει εἰς τὴν Σύρον, εἰς τὸ πόρτον οὖτε ἀπὸ τῆς Ἐπαναστάσεως ὑδρεύειν Ἐλλήνων,
ἥσπειτον πορθῶν τὸ δόπινα ἐκείνον. Ήτο τότε ἀλπανονός

